

Πέμπτη 3/3/2022



### ΕΡΩΤΗΣΗ

**Προς την υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού**

**Θέμα: Καταγγελίες για μη σύννομες διαδικασίες ανάθεσης έργων μεγάλου βεληνεκούς στην Αθήνα από το ΥΠΠΟΑ**

Στις 31-05-2021 δημοσιεύτηκε το «Νέο πλαίσιο διενέργειας των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και γενικά των διαγωνισμών μελετών με απονομή βραβείων» (ΦΕΚ 2239/Β/31-5-2021) που ορίζει την υποχρεωτική διενέργεια διαγωνισμών για τα αξιόλογα έργα που εκτελούν φορείς του δημοσίου στη χώρα μας.

Η διενέργεια αρχιτεκτονικών και εικαστικών διαγωνισμών για την εκτέλεση δημόσιων έργων δεν αποτελεί μια τυπική υποχρέωση της πολιτείας ή αίτημα μόνο των αρχιτεκτόνων και των εικαστικών. Είναι κάτι που αφορά όλους τους πολίτες, καθώς ο δημόσιος χώρος, η αρχιτεκτονική και η αισθητική του αποτελούν κοινωνικό αγαθό. Οι δημόσιοι και ανοιχτοί διαγωνισμοί διασφαλίζουν ακριβώς αυτό το κοινωνικό αγαθό, δηλαδή τη βέλτιστη ποιότητα έργων στον δημόσιο χώρο, με όρους διαφάνειας, λογοδοσίας και αντικειμενικότητας, που δίνουν τη δυνατότητα για ευρεία συμμετοχή και για την κατάθεση πρωτότυπων ιδεών.

Σήμερα, με το πρόσχημα δήθεν δωρεών ή χορηγιών, συχνά και με τη σύμφωνη γνώμη πλειοψηφιών των εισηγητικών οργάνων (ΚΣΝΜ, ΚΕΣΥΠΟΘΑ, ΚΕΣΑ κλπ), οι ανοιχτοί διαγωνισμοί παρακάμπτονται, αγνοούνται και τελικά εγκαταλείπονται, κατά κανόνα με αντιδεοντολογικές, αδιαφανείς, παράτυπες ή παράνομες διαδικασίες. Όμως η ουσία των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών είναι η μελέτη να ανατίθεται στην καλύτερη από τις μελετητικές προτάσεις για το συγκεκριμένο έργο. Εσχάτως, με το τέχνασμα των χορηγιών, ο δημόσιος χώρος ουσιαστικά εκχωρείται στις επιθυμίες ιδιωτών που επιλέγουν με καθαρά προσωπικά και συμφεροντολογικά κριτήρια τον μελετητή του έργου και με πρόσχημα τις περγαμηνές του επιβάλλονουσιαστικά τη δική τους άποψη για τον δημόσιο χώρο.

Σύμφωνα με την πληροφόρηση που έχουμε από την Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ) και τον Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων (ΣΕΑ), αυτό ακριβώς

συμβαίνει με δυο πρόσφατες Υπουργικές Αποφάσεις του ΥΠΠΟΑ, για το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και για το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων.

Η ίδρυση Μουσείου Εναλίων Αρχαιοτήτων, του μοναδικού στη χώρα και ενός από τα σημαντικότερα του είδους του διεθνώς, στο κτίριο του Σιλό στον Πειραιά, αναστέλλεται από την ακύρωση του αποτελέσματος του ανοιχτού αρχιτεκτονικού διαγωνισμού που έχει ολοκληρωθεί από το 2014. Σήμερα το έργο ανατίθεται σε άλλον μελετητή που επελέγη με άγνωστο τρόπο και με πρόσχημα μια «σύμβαση δωρεάς» που υπέγραψε η Υπουργός Πολιτισμού με το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη. Αξιοσημείωτο είναι ότι το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων θα χρηματοδοτηθεί από τα κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης με ποσό περίπου 60 εκατομμυρίων, ενώ η «δωρεά» της εκπόνησης νέας Μελέτης από το Ίδρυμα Λασκαρίδη, που θα καθορίσει εξ' ολοκλήρου τη μορφή και το σχεδιαστικό ύφος του εμβληματικού έργου, δεν αναφέρει καν το χρηματικό ποσό που τυχόν δαπανήθηκε από το Ίδρυμα. Δυστυχώς το Συμβούλιο Μουσείων του ΥΠΠΟΑ ενέκρινε τη νέα μελέτη, χωρίς να αναρωτηθεί για τη νομιμότητα της διαδικασίας με την οποία αυτή ανατέθηκε.

Η αναβάθμιση και η υπόγεια επέκταση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου και η διασύνδεσή του με το ΑΚΡΟΠΟΛ, αποτελεί σοβαρή παρέμβαση, στο σημαντικότερο μουσείο της ελληνικής αρχαιότητας, αλλά και συνολικά στο κέντρο των Αθηνών. Το πρόγραμμα και οι παράμετροι της παρέμβασης αυτής δεν έχουν παρουσιαστεί δημόσια, ούτε έχουν τεθεί σε συστηματικό κοινωνικό και επιστημονικό διάλογο.

Όπως επισημαίνουν η ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ και ο ΣΕΑ, οι ενέργειες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού παραβιάζουν ευθέως το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο αναφέρεται ρητά στα Μουσεία και στα πολιτιστικά κτήρια, για τους εξής λόγους:

- Το έργο αναβάθμισης και υπόγειας επέκτασης του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου αποτελεί σοβαρή παρέμβαση, τόσο στο σημαντικότερο αρχαιολογικό μουσείο της χώρας, όσο και συνολικά στη διαμόρφωση του κέντρου της πρωτεύουσας. Η πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΟΑ θα μπορούσε να διεξάγει διεθνή διαγωνισμό ιδεών με ισότιμη συμμετοχή των Ελλήνων αρχιτεκτόνων, αλλά δεν το έπραξε. Να σημειωθεί ότι η αντίστοιχη πρόβλεψη και διαδικασία υπάρχει στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
- Η δωρεά μελετών δεν συνιστά ούτε θεμιτό ούτε νόμιμο έρεισμα για την παράκαμψη ή την ακύρωση της νόμιμης διαδικασίας των ανοιχτών αρχιτεκτονικών διαγωνισμών. Όπως ρητά αναφέρεται στην παρ. 3 του άρθρου 2 της Υπουργικής Απόφασης ΥΠΕΝ/ ΔΜΕΑΑΠ/ 48505/387/2021, *τυχόν δωρεά μελέτης δύναται να συνυπολογιστεί από το αρμόδιο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής ή το ΚΕΣΑ, σε περίπτωση που ο κύριος του έργου (εν προκειμένω το ΥΠΠΟΑ) ζητήσει νομίμως την σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου.* Καμία τέτοια ενέργεια δεν έγινε από το ΥΠΠΟΑ. Επίσης, το έργο της αναβάθμισης-υπόγειας επέκτασης του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου δεν έχει ενταχθεί για χρηματοδότηση σε ΕΣΠΑ ή στο Ταμείο

*Ανάκαμψης ή συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ούτε υλοποιείται μέσω ΣΔΙΤ, ως εκ τούτου δεν εμπίπτει ούτε στην παρ. 4 του άρθρου 2 της Υπουργικής Απόφασης ΥΠΕΝ/ ΔΜΕΑΑΠ/ 48505/387/2021.*

- Η έκδοση των Υπουργικών Αποφάσεων για το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων έχουν βασιστεί σε διάταξη η οποία έχει καταργηθεί από το 2019, και ως εκ τούτου καθίστανται άκυρες για τον εξής λόγο: Οι Αποφάσεις ΥΠΠΟΑ και για τα δυο μουσεία, αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο για την εκπόνηση μελετών με δωρεά, όπως αυτό ίσχυε στο άρθρο 2Α του ν. 3316/2005 (Α` 42), το οποίο, σύμφωνα με τις διατάξεις των Ν. 4412/2016 και Ν. 4568/2018, προβλεπόταν να μείνει σε ισχύ μέχρι την έκδοση προεδρικού διατάγματος, δηλαδή του ΠΔ 71/2019 «Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών κλπ» (κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 83 του ίδιου νόμου). Μετά την έκδοση του ΠΔ 71/2019, η διάταξη του άρθρου 2<sup>Α</sup> του Ν. 3316/2005 δεν έχει πλέον ισχύ και οι Υπουργικές Αποφάσεις που ακολουθούν την διαδικασία του άρθρου 2<sup>Α</sup> για την έγκριση δωρεών καθίστανται *άκυρες*.

Βάσει των προαναφερθέντων,

**Ερωτάται η υπουργός:**

- Πώς απαντάτε στις καταγγελίες για παράκαμψη της ισχύουσας νομοθεσίας στην διενέργεια σημαντικότερων έργων όπως τα αναφερόμενα στο Αρχαιολογικό Μουσείο και στο Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων;
- Γιατί αποκλείσατε την ισότιμη συμμετοχή των Ελλήνων αρχιτεκτόνων σε διαγωνισμούς για τα έργα παρεμβάσεων στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της χώρας;
- Γιατί δεν δώσατε σε δημόσια διαβούλευση τις προγραμματιζόμενες διαδικασίες;
- Γιατί ακυρώσατε την ολοκληρωμένη μελέτη του 2014 για το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων και την αναθέσατε εκ νέου σε άλλον μελετητή που ορίστηκε από τον δωρητή; Ποιος χρηματοδοτεί αυτή τη μελέτη, και πόσο θα στοιχίσει;

**Η ερωτώσα βουλευτρια**

**Μαρία Απατζίδα**